

Βρυξέλλες, 12 Οκτωβρίου 2026
(OR. en)

14365/26

POLCOM 367
COMER 143
UD 286
COHOM 138

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	28 Σεπτεμβρίου 2026
Αποδέκτης:	κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2026) 509 final
Θέμα:	ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ σχετικά με τις δραστηριότητες και τις διαβουλεύσεις της συντονιστικής ομάδας κατά των βασανιστηρίων που αναφέρονται στο άρθρο 31 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/125 για το εμπόριο ορισμένων αντικειμένων δυναμένων να χρησιμοποιηθούν για τη θανατική ποινή, για βασανιστήρια ή άλλη σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2026) 509 final.

σνημμ.: COM(2026) 509 final

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 28.9.2026
COM(2026) 509 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

σχετικά με τις δραστηριότητες και τις διαβουλεύσεις της συντονιστικής ομάδας κατά των βασανιστηρίων που αναφέρονται στο άρθρο 31 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/125 για το εμπόριο ορισμένων αντικειμένων δυναμένων να χρησιμοποιηθούν για τη θανατική ποινή, για βασανιστήρια ή άλλη σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία

1. Εισαγωγή

Το άρθρο 31 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/125, της 16ης Ιανουαρίου 2019 (στο εξής: κανονισμός), για το εμπόριο ορισμένων αντικειμένων δυναμένων να χρησιμοποιηθούν για τη θανατική ποινή, για βασανιστήρια ή άλλη σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία¹ υποχρεώνει την Επιτροπή να υποβάλλει ετήσια έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τις δραστηριότητες, τις έρευνες και τις διαβουλεύσεις που διεξάγει η συντονιστική ομάδα κατά των βασανιστηρίων (Anti-Torture Coordination Group, στο εξής: ATCG). Η έκθεση πρέπει να αποδίδει τη δέουσα σημασία στην ανάγκη να μην υπονομεύονται τα εμπορικά συμφέροντα των φυσικών ή νομικών προσώπων.

Η παρούσα έκθεση παρέχει πληροφορίες σχετικά με τις δραστηριότητες της ATCG το 2025.

2. Κανονιστικό πλαίσιο

Ο κανονισμός έχει ως στόχο να εμποδίσει αφενός τη θανατική ποινή και αφετέρου τα βασανιστήρια και άλλη σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία σε χώρες εκτός της ΕΕ, περιορίζοντας το εμπόριο ορισμένων αντικειμένων. Γίνεται διάκριση μεταξύ:

- αντικειμένων που δεν έχουν άλλη πρακτική χρήση εκτός από τη θανατική ποινή, τα βασανιστήρια ή άλλη σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία (παράρτημα II)· και
- αντικειμένων που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για βασανιστήρια και άλλη σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία (παράρτημα III) ή για την εκτέλεση θανατικής ποινής (παράρτημα IV), αλλά μπορεί επίσης να έχουν νόμιμες χρήσεις, όπως σκοπούς επιβολής του νόμου ή θεραπευτικούς σκοπούς.

Το εμπόριο αντικειμένων που απαριθμούνται στα παραρτήματα II, III και IV υπόκειται σε ορισμένους περιορισμούς. Ειδικότερα, ο κανονισμός:

- i. απαγορεύει την εισαγωγή, την εξαγωγή και τη διαμετακόμιση προς, από και μέσω της ΕΕ, αντικειμένων τα οποία απαριθμούνται στο παράρτημα II και στην πράξη χρησιμοποιούνται μόνο για τη θανατική ποινή ή για βασανιστήρια. Απαγορεύει την παροχή μεσιτικών υπηρεσιών και κάθε τεχνικής βοήθειας σχετικής με τα αντικείμενα αυτά, συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης στον τρόπο χρήση τους. Απαγορεύει επίσης τη διαφήμιση τέτοιων αντικειμένων σε έντυπα, στο διαδίκτυο ή στην τηλεόραση ή το ραδιόφωνο, καθώς και την έκθεση ή την προσφορά τους προς πώληση σε εμπορικές ή άλλες εκθέσεις.
- ii. απαιτεί προηγούμενη αδειοδότηση, κατά περίπτωση, για εξαγωγές αντικειμένων που απαριθμούνται στο παράρτημα III, τα οποία θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για βασανιστήρια, αλλά μπορεί να έχουν άλλες νόμιμες χρήσεις (π.χ. για την επιβολή του νόμου). Προηγούμενη άδεια απαιτείται επίσης και για την παροχή τεχνικής βοήθειας ή μεσιτικών υπηρεσιών σχετικών με τα αντικείμενα αυτής της κατηγορίας. Το παράρτημα III δεν περιλαμβάνει:

¹ ΕΕ L 30 της 31.1.2019, σ. 1. Κατόπιν αρκετών τροποποιήσεών του, ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1236/2005 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 2005, για το εμπόριο ορισμένων αντικειμένων δυναμένων να χρησιμοποιηθούν για τη θανατική ποινή, για βασανιστήρια ή άλλη σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία (ΕΕ L 200 της 30.7.2005, σ. 1) κωδικοποιήθηκε στη συνέχεια ως κανονισμός (ΕΕ) 2019/125.

- a) πυροβόλα όπλα που διέπονται από τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 258/2012².
 - b) είδη διπλής χρήσης που διέπονται από τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/821³· ή
 - c) αντικείμενα που διέπονται από την κοινή θέση 2008/944/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου⁴.
- iii. ρυθμίζει το εμπόριο αντικειμένων του παραρτήματος IV τα οποία μπορεί να χρησιμοποιηθούν για τη θανατική ποινή (π.χ. με θανατηφόρο ένεση), αλλά μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθούν για νόμιμους θεραπευτικούς σκοπούς. Έχει θεσπιστεί ειδική άδεια (ενωσιακή γενική άδεια εξαγωγής – ΓΑΕ) για τον έλεγχο των εξαγωγών αντικειμένων αυτού του είδους και για την αποτροπή της μεταφοράς τους για χρήση σε εκτελέσεις με θανατηφόρο ένεση, χωρίς όμως να περιορίζεται το εμπόριό τους για ιατρική και κτηνιατρική χρήση ή για άλλους νόμιμους σκοπούς.

3. Δραστηριότητες της συντονιστικής ομάδας κατά των βασανιστηρίων (ATCG)

Η ATCG συστάθηκε σύμφωνα με το άρθρο 15γ του κανονισμού (ΕΕ) 2016/2134 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁵ για να εξετάζει ζητήματα που αφορούν την εφαρμογή του κανονισμού.

Η ATCG χρησιμεύει ως βήμα για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των υπηρεσιών της Επιτροπής και των εμπειρογνομόνων από τα κράτη μέλη σχετικά με διοικητικές πρακτικές, καθώς και για τη συζήτηση ζητημάτων ερμηνείας του κανονισμού, τεχνικών θεμάτων όσον αφορά τα αντικείμενα που απαριθμούνται στους καταλόγους, εξελίξεων σχετικών με τον κανονισμό και κάθε άλλου ζητήματος που ενδέχεται να προκύψει. Επιπλέον, η Επιτροπή πραγματοποιεί διαβουλεύσεις με την ATCG κατά την κατάρτιση κατ' εξουσιοδότηση πράξεων, σύμφωνα με τη διοργανική συμφωνία της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου⁶.

Η ATCG συνεδρίασε δύο φορές το 2025, στις 12 Ιουνίου και στις 11 Δεκεμβρίου, σε εικονικό περιβάλλον, για να ανταλλάξει πληροφορίες σχετικά με διάφορα θέματα που αφορούν την εφαρμογή του κανονισμού και τα οποία συνοψίζονται κατωτέρω.

3.1 Εξελίξεις που αφορούν τη βασική πράξη

² Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 258/2012, της 14ης Μαρτίου 2012, για την εφαρμογή του άρθρου 10 του πρωτοκόλλου των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με την καταπολέμηση της παράνομης κατασκευής και διακίνησης πυροβόλων όπλων, των εξαρτημάτων τους, των μερών τους και των πυρομαχικών, το οποίο επισυνάπτεται στη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την καταπολέμηση του διεθνούς οργανωμένου εγκλήματος («πρωτόκολλο των ΗΕ για τα πυροβόλα όπλα»), και για τη θέσπιση άδειας εξαγωγής, μέτρων εισαγωγής και διαμετακόμισης για πυροβόλα όπλα, μέρη και εξαρτήματά τους και πυρομαχικά (ΕΕ L 94 της 30.3.2012, σ. 1).

³ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/821, της 20ής Μαΐου 2021, για τη θέσπιση ενωσιακού συστήματος ελέγχου των εξαγωγών, της μεσετείας, της τεχνικής βοήθειας, της διαμετακόμισης και της μεταφοράς ειδών διπλής χρήσης (αναδιατύπωση) (ΕΕ L 206 της 11.6.2021, σ. 1).

⁴ Κοινή θέση 2008/944/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου για τον καθορισμό κοινών κανόνων που διέπουν τον έλεγχο των εξαγωγών στρατιωτικής τεχνολογίας και εξοπλισμού (ΕΕ L 335 της 13.12.2008, σ. 99), όπως τροποποιήθηκε.

⁵ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/2134 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Νοεμβρίου 2016, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1236/2005 του Συμβουλίου για το εμπόριο ορισμένων αντικειμένων δυνάμενων να χρησιμοποιηθούν για τη θανατική ποινή, για βασανιστήρια ή άλλη σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία (ΕΕ L 338 της 13.12.2016, σ. 1).

⁶ ΕΕ L 123 της 12.5.2016, σ. 1.

Το άρθρο 24 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/125 αναθέτει στην Επιτροπή την εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 29 για την τροποποίηση των παραρτημάτων του κανονισμού. Η Επιτροπή διεξήγαγε, μέσω δημόσιας διαδικτυακής διαβούλευσης, διαβουλεύσεις με εμπειρογνώμονες από τα κράτη μέλη καθώς και με συμφεροντούχους, σχετικά με κατ' εξουσιοδότηση πράξη για την τροποποίηση των παραρτημάτων II και III του κανονισμού. Η πρόταση εγκρίθηκε από την Επιτροπή στις 21 Μαΐου 2025. Η κατ' εξουσιοδότηση πράξη διευρύνει το πεδίο εφαρμογής των παραρτημάτων II και III με σκοπό την αντιμετώπιση της εξελισσόμενης διεθνούς αγοράς ασφάλειας και των αλλαγών στη χρήση εξοπλισμού επιβολής του νόμου.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο δεν αντιτάχθηκαν στην πρόταση. Ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2025/928 της Επιτροπής⁷ δημοσιεύθηκε στις 31 Ιουλίου 2025 στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* και άρχισε να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του. Η κατ' εξουσιοδότηση πράξη εκδόθηκε ως αντίδραση στην αύξηση των βασανιστηρίων και άλλων μορφών κακομεταχείρισης σε περιβάλλοντα εκτός χώρων κράτησης σε πολλά μέρη του κόσμου.

3.2 Εμπορικές πληροφορίες: υποβολή δεδομένων

Η Επιτροπή παρουσίασε στην ATCG την τρέχουσα κατάσταση στην ετήσια έκθεση που αναφέρεται στο άρθρο 26 παράγραφος 3 του κανονισμού. Η Επιτροπή υπενθύμισε τη λειτουργικότητα που είχε αναπτυχθεί παλαιότερα, βάσει της οποίας οι αρχές των κρατών μελών καλούνται να ανεβάζουν τα απαιτούμενα δεδομένα για σκοπούς αναφοράς απευθείας στη βιβλιοθήκη του ηλεκτρονικού συστήματος για τα είδη διπλής χρήσης **Dual Use e-System (DUeS)**, υπό την ενότητα που σχετίζεται με τον κανονισμό κατά των βασανιστηρίων. Αυτό αποσκοπεί στον εξορθολογισμό και στη διευκόλυνση της συγκέντρωσης των δεδομένων από όλα τα κράτη μέλη. Οι πληροφορίες που συγκεντρώνονται περιλαμβάνουν ιδίως την απόφαση σχετικά με την αίτηση, το είδος του αντικειμένου, τον εξαγωγικό προορισμό και την τελική χρήση. Τα στοιχεία αυτά αντικατοπτρίζονται στην προαναφερθείσα ετήσια έκθεση της Επιτροπής. Αφού εγκρίθηκε, η έκθεση υποβλήθηκε στην ATCG⁸. Για να διευκολυνθεί η υποβολή εκθέσεων για το 2025, η Επιτροπή επικαιροποίησε το υπόδειγμα ώστε να αντικατοπτρίζει τις αλλαγές που εισήγαγε ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2025/928 της Επιτροπής.

3.3 Έκθεση της Επιτροπής σχετικά με την επανεξέταση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/125

Σύμφωνα με το άρθρο 32 του κανονισμού, η Επιτροπή επανεξετάζει την εφαρμογή του κανονισμού και υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο πλήρη έκθεση σχετικά με την εφαρμογή και τον αντίκτυπο του ανά πενταετία.

Η Επιτροπή υπέβαλε στην ATCG τη δεύτερη έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την επανεξέταση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/125, η οποία εκδόθηκε στις 9 Δεκεμβρίου 2025 και καλύπτει την περίοδο από το 2020 έως τα μέσα του 2025⁹.

⁷ ΕΕ L, 2025/928, 31.7.2025.

⁸ COM (2025) 704 final της 21.11.2025 και παραρτήματα 1 έως 9.

⁹ COM (2025) 748 final, Βρυξέλλες, 9 Δεκεμβρίου 2025.

Η Επιτροπή ανέφερε ότι ζητήθηκε η γνώμη διαφόρων συμφεροντούχων σχετικά με την έκθεση. Σε αυτούς περιλαμβάνονταν εμπειρογνώμονες των κρατών μελών της ATCG, η άτυπη ομάδα εμπειρογνομόνων της Επιτροπής, διεθνείς οργανισμοί και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών με εμπειρογνώσια στο εμπόριο που σχετίζεται με βασανιστήρια. Η Επιτροπή ευχαρίστησε τα μέλη της ATCG για την εποικοδομητική συμμετοχή και τη συμβολή τους στη διαδικασία επανεξέτασης.

Η Επιτροπή ενημέρωσε την ATCG ότι η έκθεση καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ο κανονισμός εφαρμόζεται ικανοποιητικά και παραμένει επίκαιρος και κατάλληλος για τον επιδιωκόμενο σκοπό. Ο κανονισμός εξακολουθεί να καλύπτει το κενό που είχε εντοπιστεί στους ενωσιακούς ελέγχους του εμπορίου οι οποίοι βασίζονται στα ανθρώπινα δικαιώματα. Ταυτόχρονα, η Επιτροπή επισήμανε ότι οι εθνικές πρακτικές για την εφαρμογή του κανονισμού ενδέχεται να διαφέρουν μεταξύ των κρατών μελών. Ως εκ τούτου, η έκθεση ανέφερε τη δυνατότητα διερεύνησης μη νομοθετικών μέτρων για τη στήριξη της εφαρμογής του κανονισμού, όπως εκτιμήσεις κινδύνου σχετικά με τις άδειες εξαγωγής, κατάρτιση καταλόγου ελέγχου για εμποροπανηγύρεις και εκθέσεις και προώθηση της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών. Επιπλέον, η Επιτροπή συμφώνησε ότι η επανεξέταση υπογραμμίζει τη σημασία της συνεχούς παρακολούθησης του καταλόγου των εμπορευμάτων που καλύπτονται από τον κανονισμό, ώστε να αντικατοπτρίζονται οι τεχνολογικές εξελίξεις και οι εξελίξεις της αγοράς. Στο πλαίσιο αυτό, η επανεξέταση επιβεβαίωσε τη συνάφεια των αντικειμένων και των υπηρεσιών που καλύπτονται από τον κανονισμό, όπως τροποποιήθηκε με τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό της Επιτροπής του Μαΐου του 2025. Η Επιτροπή δήλωσε ότι ο κανονισμός αναγνωρίζεται ως πρωτοποριακό νομικό πλαίσιο και ότι, ως συμπρόεδρος της Συμμαχίας για την καταπολέμηση του εμπορίου ειδών που χρησιμοποιούνται για βασανιστήρια, θα συνεχίσει να στηρίζει πρωτοβουλίες για την καταπολέμηση του εμπορίου ειδών που χρησιμοποιούνται για βασανιστήρια σε πολυμερές επίπεδο.

3.4 Καταπολέμηση του εμπορίου ειδών που χρησιμοποιούνται για βασανιστήρια

Η Επιτροπή ενημέρωσε την ATCG σχετικά με την κατάσταση του εμπορίου ειδών που χρησιμοποιούνται για βασανιστήρια σε παγκόσμιο επίπεδο. Ο κανονισμός (ΕΕ) 2019/125 παραμένει το μόνο δεσμευτικό περιφερειακό πλαίσιο που ρυθμίζει το εμπόριο αντικειμένων τα οποία είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν για βασανιστήρια ή για τη θανατική ποινή.

Η Επιτροπή ενημέρωσε την ATCG σχετικά με την τελευταία έκθεση της ειδικής εισηγήτριας των Ηνωμένων Εθνών για τα βασανιστήρια¹⁰, η οποία υποβλήθηκε στην Τρίτη Επιτροπή της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών (ΓΣΗΕ) στις 14 Οκτωβρίου 2025. Στην έκθεση εκφράζεται ικανοποίηση για τις τροποποιήσεις σε αντικείμενα που παρατίθενται στο παράρτημα II του κανονισμού (ΕΕ) 2019/125, πολλές από τις οποίες η ειδική εισηγήτρια συνέστησε να απαγορευτούν στην προηγούμενη έκθεσή της του 2023.

Επιπλέον, στο περιθώριο της συνόδου ολομέλειας της Τρίτης Επιτροπής της ΓΣΗΕ στις 15 Οκτωβρίου 2025, πραγματοποιήθηκε παράλληλη εκδήλωση σχετικά με την ενδεχόμενη σύναψη συνθήκης για την καταπολέμηση του εμπορίου ειδών που χρησιμοποιούνται για βασανιστήρια, η οποία διοργανώθηκε από οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και υποστηρίχθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τη Μογγολία (ως συμπρόεδρος της συμμαχίας για την καταπολέμηση του εμπορίου ειδών που χρησιμοποιούνται για βασανιστήρια) και τη Γαλλία. Η ειδική εισηγήτρια των Ηνωμένων Εθνών τόνισε την ΕΕ ως θετικό παράδειγμα και,

¹⁰ <https://docs.un.org/en/A/80/137>

από κοινού με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, τάχθηκε υπέρ ενός παγκόσμιου νομικά δεσμευτικού μέσου.

Η Επιτροπή υπέβαλε επίσης έκθεση σχετικά με το τριετές ψήφισμα της ΓΣΗΕ με τίτλο «Βασανιστήρια και άλλες μορφές σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας»¹¹. Το άρθρο 23 του ψηφίσματος καλύπτει την απαγόρευση του εμπορίου αντικειμένων και τεχνολογίας που στην πράξη χρησιμοποιούνται μόνο για βασανιστήρια ή άλλη σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία. Το ψήφισμα εγκρίνεται παραδοσιακά με συναίνεση από την Τρίτη Επιτροπή. Στις 20 Νοεμβρίου 2025 τρεις χώρες καταψήφισαν το ψήφισμα. Τέλος, η Επιτροπή ενημέρωσε την ATCG σχετικά με τις μελλοντικές εξελίξεις στη συμμαχία για την καταπολέμηση του εμπορίου ειδών που χρησιμοποιούνται για βασανιστήρια.

¹¹ <https://digitallibrary.un.org/record/4092657?v=pdf>